

Valtioneuvoston asetus maatalouden ja matkailun alaan kuuluvista kausiluonteista toimintaa sisältävistä toimialoista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

1. Pääasiallinen sisältö

Ehdotetaan muutettavaksi valtioneuvoston asetusta maatalouden ja matkailun alaan kuuluvista kausiluonteista toimintaa sisältävistä toimialoista (966/2017, kausityöasetus).

Esityksessä ehdotetaan, että kausityöasetukseen lisätään TOL 2008- toimialaluokituksen toimiala 0230 Luonnon tuotteiden keruu (pl. polttopuu) sen mahdollistamiseksi, että luonnonmarjanpöimintään voidaan myöntää kausityöhön oikeuttavia lupia (kausityöviisumi, kausityöoleskelulupa, kausityötodistus).

2. Asian tausta ja asetuksenantovaltuudet

Työllisyyden ja rittäjyyden ministerityöryhmä linjasi 15.5.2024 valmistelun käynnistämisestä kausityölain ja -asetuksen muuttamiseksi siten, että luonnonmarjanpöiminta perustuu ensisijaisesti työsuhteiseen kausityöhön. Tavoitteena on saada muutokset voimaan satokaudelle 2025.

Pääasiallisena syynä laki- ja asetusmuutokselle on pöimijöiden tehokkaampi suojele: osa kerääjistä on kohdannut törkeääkin hyväksikäyttöä ja jopa ihmiskauppaa. Kun kerääjät hakisivat kausityöhön oikeuttavia lupia, vaadittaisiin heiltä työsuopimussuhdetta. Kerääjien pääsääntöinen työsuhteisuus helpottaisi hyväksikäytön torjuntaa ja siihen puuttumista, kun olisi olemassa selkeät ehdot, joihin voidaan verrata toteutuneita ansioita ja muita työskentelyn ehtoja ja olosuhteita. Lisäksi muutoksella asetettaisiin luonnonmarja-ala samaan asemaan kuin muut kausiluontoista työvoimaa tarvitsevat alat.

Kausityölain soveltamisalapykälää (1 §) ja asetuksenantovaltuutusta (24 §) muutettiin lailla 10/2025 sen mahdollistamiseksi, että luonnontuotteiden keruu voitaisiin valtioneuvoston asetuksella lisätä sääntelyn piiriin.

Kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annetun lain (907/2017, kausityölaki) 24 §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin niistä maa- ja metsätalouden sekä matkailun alaan kuuluvista toimialoista, joihin kuuluu kausiluonteista toimintaa. Ennen asetuksen antamista on kuultava työmarkkinaosapuolia. Pykälän säännöskohtaisten perusteluiden mukaan (HE 80/2017 vp) työ- ja elinkeinoministeriö vastaisi asetuksen valmistelusta yhteistyössä sisäministeriön kanssa.

Kausityöasetuksen 1 §:ssä mainitaan TOL 2008- toimialaluokituksen perustuen ne toimialat, joille Suomessa voi saada kausityöhön oikeuttavan luvan. Jotta luonnonmarjanpöimintään olisi mahdollista hakea kausityöhön oikeuttavaa lupaa, tulee kausityöasetukseen lisätä uusi toimiala ”0230 Luonnon tuotteiden keruu (pl. polttopuu)”.

2. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä. Erillistä lausuntokierrosta ei järjestetty asetusvalmistelun yhteydessä, koska asetusluonnos on ollut liitteenä hallituksen esityksessä HE 169/2024 vp ja sen sisällöstä on lausuttu mainitun esityksen lausuntokierroksen yhteydessä.

Työmarkkinaosapuolille, eli Teollisuusliitto ry:lle ja Maaseudun työnantajaliitto MTA ry:lle, on annettu mahdollisuus lausua esitysehdotuksesta lakivalmistelun aikana ulkomaalaisten työntekijöiden ja yrittäjien työehto- ja lupavalvonta-asioiden neuvottelukunnassa ja lakihankkeen lausuntokierroksen yhteydessä. Lisäksi heille on asetusvalmistelun aikana toimitettu asetusehdotus kommentoitavaksi. Kumpikin järjestö ilmoitti kannattavansa ehdotusta.

Sisäministeriö on edustettuna työryhmässä, jonka tehtävänä laki- ja asetusvalmistelu on ollut.

3. Keskeiset ehdotukset

Kausityöasetukseen ehdotetaan lisättäväksi TOL 2008- toimialaluokituksen toimiala 0230 Luonnon tuotteiden keruu (pl. polttopuu).

4. Pääasialliset vaikutukset

Asetusmuutoksen vaikutuksia on käsitelty laajasti hallituksen esityksessä HE 169/2024 vp, joten vaikutusarvion osalta viitataan hallituksen esityksessä todettuun.

Kolmansista maista saapuvat marjanpoimijat tarvitsisivat jatkossa kausityöhön oikeuttavan luvan maahanpääsyyn. Näin ollen pääreitti maahantuloon EU/ETA-alueen ulkopuolelta luonnonmarjojen keräämistä varten olisi jatkossa kausityöhön oikeuttavalla luvalla. Käytännössä marjanpoimijat saapuvat tyypillisesti Suomeen alle kolmeksi kuukaudeksi, jolloin he hakisivat *kausityöviisumia*. Tällöin edustusto suorittaa normaalin viisumisäännösten mukaisen maahantulon edellytysten tarkastamisen ja riskinarvioinnin ja tarkastavat lisäksi kausityölain mukaiset edellytykset. Viisumin saamiseksi edellytetään työsopimussuhdetta Suomeen sijoittautuneeseen työnantajaan (kausityölain 3 §:n 3 kohta).

Asetusmuutoksella ei kuitenkaan muuteta tai voitaisikaan muuttaa kaikkea luonnonmarjanpoimintaa työsuhteiseksi, vaan Suomessa muulla perusteella jo oleskelevat ulkomaalaiset voisivat jatkossakin poimia marjoja myös ilman työsuhdetta eli käytännössä myydä vapaasti poimimiaan marjoja yrityksille ja näin täydentää toimeentuloaan. Tähän toimintaan sovellettaisiin edelleen lakia luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta (487/2021, marjalaki), silloin kuin se soveltuu toimintaan.

Muutoksella on tunnistettu olevan yritysvaikutuksia. Luonnonmarjanpoimijoiden palkkaaminen suoriin työsuhteisiin nostaisi yritysten kustannuksia verrattuna aiempien satokausien toimintamalliin (ennen vuotta 2024). Suoria taloudellisia vaikutuksia luonnonmarja-alan yrityksille työsuhteisuuteen siirtymisestä olisivat etenkin kohonneet palkkauskustannukset ja sivukulut.

5. Voimaantulo

Asetuksen esitetään tulevan voimaan 17.2.2025, jotta kausityöhön oikeuttavia lupia voidaan myöntää luonnonmarjanpoimintaan satokaudella 2025.

Esitetään, että valtioneuvosto antaa asetuksen maatalouden ja matkailun alaan kuuluvista kausiluonteista toimintaa sisältävistä toimialoista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta.